

UMHVERFISMATSSKÝRSLA: UPPBYGGING Á ÍPRÓTTASVÆÐI HAUKA Á ÁSVÖLLUM Í HAFNARFIRÐI

Viðbrögð við umsögnum og athugasemdum

Ágúst 2022

Hafnarfjörður

Uppbygging á Íþróttasvæði Hauka
Viðbrögð við umsögnum og athugasemdum

21112

https://vsoradgjof.sharepoint.com/sites/workpoint/Project1108/Documents/Umsagnir/21112_viðbrögð.docx

Nr. útg.	Dagsetning	Unnið	Yfirfarið	Samþykkt
1	18.8.2022	EBA/HBB/HF	EBA / AM	EBA

Unnið af:

VSÓ Ráðgjöf
Borgartúni 20, 105 Reykjavík

www.vso.is

Hafnarfjörður

Unnið fyrir:

Hafnarfjarðarbæ
Strandgötu 6, 220 Hafnarfjörður

Efnisyfirlit

	Inngangur	3
1	Minjastofnun Íslands	3
2	Heilbrigðiseftirlit Hafnafjarðar og Kópavogssvæðis	3
3	Veðurstofa Íslands	5
4	Náttúrufræðistofnun Íslands	5
5	Hafrannsóknarstofnun	6
6	Orkustofnun	7
7	Umhverfisstofnun	7
8	Landvernd	9
9	Guðni Gíslason	11
10	Björn Ól. Gíslason, Ólöf Björnsdóttir og Hulda Björnsdóttir	11
11	Hulda Hákonardóttir	12

1. Inngangur

Á tímabilinu bárust alls 12 erindi og í þessu skjali verður gerð grein fyrir athugasemdum sem komu fram og viðbrögðum við þeim.

Atriðin eru flokkuð eftir aðilum sem sendu inn umsagnir og athugasemdir. Efnistöð ábendinga eru víða sambærileg og reynt eftir fremsta megni að vitna milli kafla með sambærilegum umsögnum eða viðbrögðum.

Gerð verður grein fyrir umsögnum og athugasemdum og viðbrögðum við þeim í þeirri röð sem þau koma fyrir í töflu. Umsagnir bárust frá níu stofnunum, einum félagasamtökum og tvö erindi bárust frá íbúum í nágrenninu.

Tafla 1 Yfirlit yfir aðila sem sendu inn umsagnir eða athugasemdir

1	Minjastofnun Íslands*	7	Hafnafjarðarbær*
2	Vegagerðin	8	Náttúrufræðistofnun Íslands
3	Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs, Mosfellsbæjar og Seltjarnarness	9	Hafrannsóknarstofnun*
4	Veðurstofan*	10	Landvernd
5	Orkustofnun*	11	Björn Ól. Gíslason o.fl.
6	Umhverfisstofnun	12	Hulda Hákonardóttir

* Umsögn krefst ekki viðbragða

Framsetning er með þeim hætti að viðkomandi athugasemdir eru birt og viðbrögð við henni birt þar fyrir neðan. Í einhverjum tilfellum hafa umsagnir og athugasemdir verið umorðaðar til að draga fram helstu atriði. Hægt er að sjá allar athugasemdir og umsagnir í heild sinni í viðauka.

Hafnarfjarðarbær þakkar fyrir framkomnar umsagnir og athugasemdir, sem munu nýtast í áframhaldandi vinnu við umhverfismat framkvæmdanna.

2. Viðbrögð Hafnarfjarðarbæjar við umsögnum og athugasemdum

2.1 Minjastofnun Íslands

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2.2 Vegagerðin

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2.3 Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs, Mosfellsbæjar og Seltjarnarness (HEF)

Í umsögn segir:

„Að mati heilbrigðisnefndar svarar umhverfismatsskýrslan ekki þeim spurningum sem heilbrigðisnefnd gerði athugasemdir við í matsáætluninni er varðar fleiri valkosti, þar sem í raun er aðeins einn valkostur til skoðunar; Það er mat heilbrigðisnefndar að því fari fjarri að matsskýrslan bjóði upp á raunhæfa valkosti. Í skýrslunni er ekki hugað að málum tengdum umhverfisvernd, ekki nægjanlega úr framkomnum athugasemdum þ.m.t. frá

íbúum í nágrenni boðaðra framkvæmda og reksturs og geti því ekki orðið grundvöllur upplýstrar ákvarðanatöku.

[...]

Hugmyndafræðin á bak við umhverfismat framkvæmda er að sá sem hugar að framkvæmdum fari í greiningu á sínum fyrirætlunum og þeim ábata eða kostnaði sem samfélagið hefur af framkvæmdinni og leggi fram sínar áætlanir til kynningar í formi frummatsskýrslu. Hún komi til skoðunar og umsagnar fyrir „opinberar stofnanir, stjórnvöld eða aðra lögaðila sem sinna lögbundnum verkefnum sem varða framkvæmdir og/eða áætlanir“ sem lögin fjalla um sem og allan almenning sem telur sig hafa þar hagsmuna að gæta. Framkvæmdaaðila ber að taka mið af þeim athugasemdum sem fram koma á kynningartíma til að þróa sína hugmynd og þar með talið að meta raunhæfni sinna áforma. Í matsskýrslu ber framkvæmdaaðila að stilla upp raunhæfum valkostum með hliðsjón af samfélagslegum ábata og áhrifum á umhverfi.

Það er mat heilbrigðisnefndar að því fari fjarri að matsskýrslan bjóði upp á raunhæfa valkosti. Í skýrslunni er ekki hugað að málum tengdum umhverfisvernd, ekki nægjanlega úr framkomnum athugasemdum þ.m.t. frá íbúum í nágrenni boðaðra framkvæmda og reksturs og geti því ekki orðið grundvöllur upplýstrar ákvarðanatöku.

[...]

Af ábendingum og athugasemdum umsagnaraðila má greina almennar áhyggjur af hugsanlegum áhrifum framkvæmdar við byggingu og síðar rekstur knatthúss á friðlýst vatnasvið og lífríki Ástjarnar og stöðu flórgoðans. Umsagnaraðilar kalla eftir að náttúran fái að njóta vafans. Því kalli er ekki nægjanlega vel svarað í matsskýrslunni.

Í lögum nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana, kemur fram að ef framkvæmdaraðili hyggur á framkvæmd sem háð er umhverfismati skal innihalda a.m.k. (gr. 22 liðir c og d.);

c. lýsingu og mat á raunhæfum valkostum sem framkvæmdaraðili hefur kannað og upplýsingar um helstu ástæður fyrir þeim valkosti sem var valinn, með tilliti til umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar,

d. lýsingu á fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum og vöktun, eftir því sem við á

Í umsögn heilbrigðisnefndar frá 21. desember 2021, um tillögu að matsáætlun vegna ofangreindra framkvæmda, var m.a. fjallað um valkosti í matsáætlun. Þar kom m.a. fram:

"Greining valkosta þar sem í raun er aðeins einn valkostur til skoðunar er ekki í anda laganna nr. 111/2021. Framkvæmdaraðili, skýrsluhöfundar verða að leggja fram aðra kosti til að bera saman við kost A. Aðrir kostir sem koma ættu til skoðunar eru aðrar gerðir eða stærðir á íþróttamannvirkinu og aðrar útfærslur s.s. er varðar nálægð við Ástjörn. Meta ætti hvort minna mannvirki myndi ekki fullnægja raunverulegri þörf samfélagsins fyrir knatthús. Ef svo væri hvort það myndi valda minna álagi innan friðlandsins og minni líkum á röskun á grunnvatnsflæði. Heilbrigðisnefnd telur að fjölga þurfi valkostum í matsáætlun."

Það er álit heilbrigðisnefndar að valkostum í umhverfismatsskýrslu hafi ekki fjölgað. Vinna og skrif skýrsluhöfunda um valkosti virðist sem fyrr, einvörðungu snúast um að sýna fram á að kostur A sé a.m.k. ekki verri en kostur B. Kostur sem í raun stendur ekki til boða fremur en svonefndur núllkostur vegna annarra áforma. Sú rýni sem heilbrigðisnefnd kallaði eftir í sinni umsögn hefur ekki farið fram og því getur matsskýrslan ekki orðið grundvöllur góðrar ákvörðunartöku.

[...]

Ekki er fjallað raunhæft um staðarval, þ.e. um nauðsyn þess að finna húsinu stað á þessu svæði í stað þess að reisa það annars staðar, t.d. í suðurhluta Vallarhverfis. Markmið með byggingu knatthússins er sagt vera að efla starfsemi á núverandi íþróttasvæði og stuðla að fjölbreyttari notkun þess svæðis. Í umsögn Landverndar frá því í vetur kemur fram að tilgangur framkvæmdar sé óljós og ekki sé farið nákvæmlega í það hvernig uppbygging á þessu tiltekna svæði nýtist íbúum almennt. Ekki virðist hafa komið til skoðunar hvort hagsmunir íbúa Hafnarfjarðar og þjónusta við þá gæti ekki verið eins vel borgið annars staðar í hverfinu þar sem aðgengi væri gott og betur hægt að dreifa og stýra umferð. Það ætti að vera öllum ljóst að önnur staðsetning myndi minnka umhverfisáhrif á friðlýsta svæði Ástjarnar og samhliða að forða röskun á framkvæmdatíma fyrir nærliggjandi íbúðabyggingu.

Í matsskýrslu hefði átt að [...] bera saman mismunandi staðsetningar slíkra húsa með lágmarkun á umhverfisáhrifum í huga.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsvinnunni hefur Hafnarfjarðarbær verið skýr í því að það er valkostur A sem samræmist þeirri stefnumörkun sem sveitarfélagið hefur unnið að og er sá kostur sem er í samræmi við aðalskipulag.

Líkt og kemur fram í umsögn heilbrigðiseftirlitsins kemur fram í 22 gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana að umhverfismatsskýrsla skuli innihalda „lýsingu og mat á raunhæfum valkostum sem framkvæmdaraðili hefur kannað og upplýsingar um helstu ástæður fyrir þeim valkosti sem var valinn, með tilliti til umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar,“

Í umhverfismati er því gerð grein fyrir fyrri hugmynd um uppbyggingu íþróttasvæðisins, valkostur B. Hann er raunhæfur í þeim skilningi að það er tæknilega hægt að byggja knatthús á þeirri staðsetningu innan íþróttasvæðis Hauka en valkosturinn samræmist hins vegar ekki stefnumörkun sveitarfélagsins og er því fyrst og fremst settur fram til samanburðar í mati á umhverfisáhrifum, í samræmi við fyrrnefnd lög.

Bent skal á það að Hæstiréttur hefur með dómi sínum í máli nr. 22/2009 fallist á að framkvæmdaraðili hafi forræði á því hvaða framkvæmdakostir uppfylli markmið framkvæmdar. Framkvæmdin sem hér um ræður felur í sér uppbyggingu á íþróttasvæði Hauka og taka markmið framkvæmda mið af því. Valkostir um knatthús á öðrum stað samræmast ekki markmiðum framkvæmdarinnar.

Í umhverfismatsskýrslu eru lagðar fram mótvægisáðgerðir og vöktunaráætlun. Niðurstaða umhverfismatsins sýna að það er ekki marktækur munur milli þessara tveggja valkosta og gefa því ekki tilefni til að breyta stefnumörkun sveitarfélagsins um uppbyggingu.

Sjá einnig svar við umsögn frá Landvernd (10), Björn Ól. Gíslason o.fl (11) og Huldu Hákonardóttur (12).

Í umsögn segir:

„Mannvirkið á að hýsa löoglegan keppnisvöll, en samkvæmt reglum UEFA (Article 5.06 Field of play) er þó gert ráð fyrir að lofthæð sé 21 m yfir öllum vellinum til að hann uppfylli skilyrði um löoglegan keppnisvöll (hús Hauka: óskert salarhæð yfir miðju vallar sé 20 m en yfir hliðarlínum vallarins sé hún 10 m). Það er eðlileg krafa til þeirra sem áforma að reisa þetta knatthús að þeir rökstyðji betur þessa þörf ekki síst þar sem almennt er ekki leikið innan dyra í keppnum í knattspyrnu á efsta stigi.

[...]

Ekki er svarað þeirri spurningu hvort raunveruleg þörf sé fyrir rekstur tveggja knatthúsa í fullri stærð í bæjarfélaginu.

[...]

[M]á minna á að þegar nágrannabæjarfélagið Garðabær reisti knatthús. Þá tóku Garðabæingar snemma í ferlinu þá ákvörðun að mannvirkið myndi ekki hýsa löglegan keppnisvöll enda ekki talin sýnileg þörf á slíkum velli.

Þá er ekkert raunhæft mat lagt á hvort minna mannvirki myndi fullnægja raunverulegri þörf Hafnirðinga fyrir knatthús og aðra íþróttastarfsemi eða hvort öðruvísi íþróttahús myndi svara betur þörfum samfélagsins;

Í matsskýrslu hefði átt að rýna í hver væri raunveruleg þörf samfélagsins fyrir knatthús af þessari stærð samanborið við ýmsar aðrar stærðir og gerðir íþróttahúsa [...].“

Viðbrögð: Ekki er hægt að tala um að keppnisvöllur sé löglegur eða ólöglegur. Hins vegar þarf keppnisvöllur að standast ákveðin viðmið hjá KSÍ, til þess að geta verið notaður í efstu deild á Íslandi. Eins og skýrt er kafla 5.1 í umhverfismatskýrslunni þá er húsnaðið hannað svo það standist viðmið KSÍ fyrir keppnisvöll í efstu deild samkvæmt reglugerð KSÍ nr. 11/2020 um knattspyrnuleikvanga. Til þess þarf að vera með ákveðna stærð á velli, stærð á öryggissvæði í kringum völinn, sæti fyrir ákveðinn fjölda áhorfenda og ýmis konar aðstöðu fyrir áhorfendur, starfsfólk, leikmenn og fjölmiðla. Þessi atriði hafa áhrif á umfang byggingarinnar og valkostir sem fela í sér minni knatthús koma ekki til greina þar sem þeir myndu ekki uppfylla markmiðin sem sett eru fram með byggingu knatthússins.

Í umsögn segir:

„Í umsögn heilbrigðisnefndar frá 21. desember 2021 viðraði nefndin þær áhyggjur sínar að bygging áformaðs knatthúss gæti haft áhrif á lekt jarðlaga á svæðinu og þá einkum í þá átt að lekt frá Ástjörn til vesturs gæti aukist. Yrði það raunin er fyrirséð að lífríki tjarnarinnar væri í mikilli hættu. Vatnið er lítið, tjörn, eins og nafnið ber með sér. Það nær hvergi eins metra dýpi og vatnasvið eða söfnunarsvæði vatnsins er mjög lítið. Á undangengnum árum hefur verið farið í töluverðar framkvæmdir og mannvirkjagerð sunnan, vestan og norðvestan við verndarsvæði þess. Minna hefur verið um rannsóknir og vöktun á tímabilinu.

Skýrsluhöfundar telja að með breyttri hönnun burðarvirkis eftir rannsókn á þykkt jarðlaga eigi að vera hægt að reisa mannvirkið án þess að raska grunnvatnsrennsli. Fari málin á verri veg sé væntanlega ekki við skýrsluhöfunda að sakast. Taka verður undir álit Umhverfisstofnunar frá því í vetur að þörf sé á nýjum athugunum á vatnasviði Ástjarnar. Að vakta ártíðabreytingar í vatnshæð vatnsins er góðra gjalda vert en líklegast var Umhverfisstofnun að kalla eftir mun viðameiri athugunum og yfir lengra tímabil en fram kemur í skýrslunni.“

Viðbrögð: Nýjar mælingar eru í samræmi við niðurstöður mælinga sem voru gerðar árin 1995 og 2002. Í umsögn Umhverfisstofnunar um matskyldufyrirspurn segir stofnunin um þörf á nýjum mælingum að „Með þeim athugunum gæti framkvæmdaraðili kannað hvort einhverjar breytingar hafi orðið á vatnasviði Ástjarnar frá fyrri rannsóknum...“. Niðurstöður nýrra mælinga sýna að ekki hafa orðið breytingar á vatnasviði Ástjarnar í gegnum árin því sé hægt að byggja útfærslu mannvirkja og mótvægisáðgerða á fyrirliggjandi gögnum. Umhverfisstofnun gerir ekki athugasemd við framlagðar mælingar í umsögn sinni um umhverfismatskýrslu.

Í umsögn segir:

„Það má leiða að því rök að bygging og rekstur stórrar íþróttahallar fast við mörk lítills friðlands eins og við Ástjörn skapi hættu fyrir jafn viðkvæma fuglategund og flórgoða. Örugglega má einnig leiða rökum að því að hægt sé að draga úr þeirri hættu með mótvægisáðgerðum á byggingar- og rekstrartíma mannvirkisins og við rekstur fólkvangsins. Um slíkt geta þó verið skiptar skoðanir. Með ábendingu um tengsl flórgoðans og friðlýsingu Ástjarnar kallaði heilbrigðisnefnd eftir því að í umhverfismatsskýrslu, sem unnin er fyrir Hafnarfjarðarbæ, yrði ítarleg umfjöllun, boðun skýrra mótvægisáðgerða. Umfjöllunin varð með öðru sniði en nefndin vænti ef frá er talið að fram kemur að hávaðasamar framkvæmdir á byggingatíma eiga ekki að vera á sama tíma og óvirt umferðarbann í friðlýsingu Ástjarnar kveður á um. En umfjöllun um stöðu flórgoðans var með öðru sniði en verið var að kalla eftir.

[...]

Skýrsluhöfundar virðast hafa tapað áttum í umfjöllun sinni í kaflanum um fuglalíf. Málið varðar vernd fyrir flórgoðann og friðlýst svæði Ástjarnar, sem er á ábyrgð Hafnarfjarðarbæjar. Tengist það ekki fjörum eða grunnsævi Skerjafjarðar eða gestkomandi máfum. Flórgoðinn er krúnudjásn í fuglafánu Hafnarfjarðar og yrði mikill missir fyrir Hafnarfjarðarbæ ef varp hans legðist af við Ástjörn.

Það er rétt hjá skýrsluhöfundum að tegundin flórgoði er ekki lengur á válista. Hann var á lista Náttúrufræðistofnunar frá árinu 2000 en við endurskoðun árið 2018 féll hann af honum. Tegundir eru flokkaðar eftir alþjóðlegu viðurkenndu kerfi, IUCN sem er hættumat til að meta líkur á að tegund kunni að deyja út. Í samræmi við reglur IUCN fór flórgoði af válista þar sem stofninn á Íslandi var á uppleið, hafði stækkað úr 300 pörum í 1000 pör á 18 árum. Langstærsti hluti stofnsins verpir á Norður- og Norðausturlandi en fáir tugir para dreifast um landið. Skýrsluhöfundum bar að upplýsa hvers vegna flórgoðinn fór af válista á Íslandi (mæld stofnstækkun) og um leið að upplýsa að hann sé hins vegar á hliðstæðum válista Evrópu þar sem hann er sagður í yfirvofandi hættu og á heims válista í nokkurri hættu.

[...]

Hafnarfjarðarbær hefur tekið að sér að vernda varpsvæði flórgoðans við Ástjörn. Eins og að framan greinir hefur stofninn vaxið verulega á landsvísu á undangengnum árum og styrkst nokkuð á Suðvesturlandi. Ákveðin óvissa er um varpárangur hans undanfarið við Ástjörn. Þungamiðja varpsins hefur færst frá Ástjörn yfir á Vífilsstaðavatn.

Miklar framkvæmdir og stóraukin umsvif á jaðri verndarsvæðis Ástjarnar eru í eðli sínu ógn við vistkerfi Ástjarnar. Krían verpti lengi á holtinu sunnan við vatnið en það varp lagðist af þegar byggðin færðist nær og sama er líklega hægt að segja um varp hettumáfs á sömu slóðum. Væntingar heilbrigðisnefndar með ofangreindri ábendingu voru að fá í matsskýrslu raunverulega umfjöllun um hvernig Hafnarfjarðarbær, sem er bæði ábyrgðaraðili fyrir friðlýsta svæðið og sem áformar framkvæmdir við knattspyrnuhöllina, ætlar að verja varp flórgoðans og friðlýst svæði Ástjarnar. Umfjöllun í skýrslunni um fuglalíf er verulega ábótavant að mati nefndarinnar.

[...]

Í samantekt matsskýrslu um mótvægisáðgerðir kemur fram varðandi fuglalíf; „Vegna nálægðar við friðlandið við Ástjörn verður ekki unnið að hávaðasömum framkvæmdum á meðan varptíma stendur og er miðað við sömu dagsetningu og í skilmálum friðlýsingar þar sem umferð um svæðið óheimil, þ.e. frá 1. maí – 15 júlí.“. Frekari mótvægisáðgerðir til verndar fuglalífi eru ekki boðaðar. Eins og hér hefur ítrekað komið fram hefur heilbrigðisnefnd kallað eftir raunhæfum mótvægisáðgerðum. Hafnarfjarðarbær er bæði ábyrgðaraðili fyrir vernd friðlýsingarsvæðis Ástjarnar og flórgoðans samfara því að standa

að áformuðum byggingaframkvæmdum ípróttahúss. Heilbrigðisnefnd vænti þess að t.d. ein af mótvægisáðgerðum sem settar yrðu fram væri að sveitarfélagði tæki þá ákvörðun um fara að framfylgja ákvæðum friðlýsingarinnar sem hann gengst undir árið 1996, þ.m.t. að framfylgja umferðarbanni við Ástjörn milli 1. maí og 15. júlí ár hvert.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu er gerð grein fyrir stöðu flórgoðans og þýðingu Ástjarnar fyrir tegundina byggt á vinnu sérfræðinga sem voru fengnir til að taka út fuglalíf á áhrifasvæði framkvæmda. Mótvægisáðgerðir taka mið af skilmálum friðlýsingarinnar þar sem háværar framkvæmdir verða óheimilar á viðkvæmum varptíma (1. maí - 15. júlí) auk þess sem rask fer ekki niður fyrir hæstu grunnvatnsstöðu og raskar því ekki náttúrulegu vatnsborði Ástjarnar. Í umsögn Umhverfisstofnunar, sem fer með eftirlit með friðlýstum svæðum, er tekið undir með framlögðum mótvægisáðgerðum og þær ítrekaðar. Að því sögðu er það mat Hafnarfjarðarbæjar að umfjöllun um fuglalíf sé fullnægjandi í umhverfismatsskýrslu.

Inntak umhverfismatsskýrslu fer eftir 15. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um hvað skýrslan skuli innihalda. Í umhverfismatsskýrslu eru lagðar fram mótvægisáðgerðir gegn þeim áhrifum sem viðkomandi framkvæmd kann að hafa. Ekki er gert ráð fyrir að fyrirhuguð framkvæmd komi til með að auka umferð við Ástjörn milli 1. og 15. júlí ár hvert og því á framfylgd umferðarbanns sem mótvægisáðgerð ekki við hér.

Sjá einnig svar við umsögn frá Umhverfisstofnun (6), Náttúrufræðistofnun Íslands (8), Landvernd (10) og Björn Ól o.fl. (11).

Í umsögn segir:

„Í samantekt matsskýrslu um mótvægisáðgerðir (og í skýrslunni) er gerð grein fyrir rannsóknnum, breytingum á hönnun, gerð verklagsreglna til að lágmarka og draga úr hættu á mengun og fleiri þáttum sem saman eiga að tryggja óbreytta vatnshæð Ástjarnar. Er það mat skýrsluhöfunda að boðuð framkvæmd muni ekki valda aukinni lekt jarðlaga og muni ekki skaða vatnsbúskap vatnsins. Verði að framkvæmdum er það von heilbrigðisnefndar að það mat standist. Mikilvægt er í því sambandi að unnin sé aðgerðaráætlun ef framkvæmdir hafa neikvæð áhrif á vatnasviðið og í raun á alla aðra þætti sem varða lífríki Ástjarnar.“

Viðbrögð: Lögð er fram vöktunaráætlun í umhverfismatsskýrslu um vatnshæð Ástjarnar og greint er frá viðbrögðum ef hæð fer út fyrir viðbragðsmörk. Sjá einnig svar við umsögn frá Huldu Hákonardóttur (12).

Í umsögn segir:

„Á bls. 27 í umhverfismatsskýrslunni kemur fram: „Á grundvelli mælinga á vegum heilbrigðiseftirlits á saurgerlamengun hafa vötn verið flokkuð í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 796/1999“. Hér gætir misskilnings sem nauðsynlegt er að leiðrétta. Mengunarflokkun vatna grundvallast á ítarlegum efnamælingum sem standa yfir í töluverðan tíma. Gerlamælingar sem iðulega eru teknar samhliða eru frekar stoðmælingar til að meta hugsanlegt skólpálag frá byggð.“

Á fyrri stigum var þeirri ábendingu komið til skýrsluhöfunda að fyrir lægi skýrsla Tryggva Þórðarsonar frá 2010 [...] Mengunarflokkun vatna ber að endurskoða reglulega. Hafnarfjarðarbær og heilbrigðiseftirlitið hafa sammælt um að eftirlitið endurmeti fyrir flokkun. Sú vinna stendur yfir.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær þakkar ábendinguna en hún breytir ekki niðurstöðu matsins.

Í umsögn segir:

„Það er mat heilbrigðisnefndar að álit Skipulagsstofnunnar hljóti að vera neikvætt. Nefndin mælir með því að þeir sem hafa uppi þessi áform ættu að draga skýrsluna til baka og fara í raunverulega þarfagreiningu samhliða því að styrkja vöktun og rannsóknir á Ástjörn.“

Viðbrögð: Markmið framkvæmdar er skýr en tilgangurinn er að efla þá starfsemi sem þegar er á ípróttasvæðinu sem og að stuðla að fjölbreyttari notkun svæðisins. Uppbygging á ípróttasvæðinu er mikilvæg og liggja fyrir skýrir hagsmunir til að bæta þjónustu við íbúa og aðgengi að henni. Það tryggir samkeppnishæfni svæðisins við önnur sveitarfélög / ípróttafélög að geta boðið upp á gæða aðstöðu fyrir ípróttastarf.

Hafnarfjarðarbær getur ekki tekið undir með Heilbrigðiseftirlitinu að einhverju sé ábótavætt í undirbúningi og umhverfismati framkvæmda og að frekari rannsóknir séu ekki að fara að breyta þeim gögnum sem liggja þegar fyrir um vatnafar og lífríki Ástjarnar.

2.4 Veðurstofa Íslands

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2.5 Orkustofnun

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2.6 Umhverfisstofnun

Í umsögn segir:

„Heldur meira öryggi og ró í umhverfinu virðast felast í kosti A og hann því líklega betri fyrir fuglalífið til lengri tíma lítið.“

Þó segir á bls. 49 að nyrsta framkvæmdasvæðið blasi við allri tjörninni og áhrif á fuglalíf eru líkleg til að vera mest í tengslum við framkvæmdir þar. Einnig kemur fram að knatthúsið muni þrengja að fluglínu úr vestri inn á tjörnina, einkum ef knatthúsið verður fyrir norðan gervigrasvöllinn. Fram kemur að ákveðin óvissa er til staðar varðandi áhrif á fuglalíf. Umhverfisstofnun telur að samkvæmt því sem fram kemur í umhverfismati eru áhrif á fuglalíf óviss og mikilvægt að það komi fram í samantekt.

Fram kemur að vegna nálægðar við friðlandið við Ástjörn verði ekki unnið að hávaðasömum framkvæmdum á meðan á varptíma stendur (þ.e. frá 1. maí til 15. júlí). Umhverfisstofnun telur mjög mikilvægt að ekki sé unnið að hávaðasömum framkvæmdum eða öðrum framkvæmdum sem trufla fuglalífið á varptíma.

Umhverfisstofnun telur limgerðið sem aðskilur nyrsta hluta framkvæmdarsvæðisins og friðlandið að Ástjörn vera mikilvægt tól til að minnka áhrif umferðar og truflunar frá ípróttasvæðinu á lífríkið við Ástjörn. Að mati stofnunarinnar ætti að sjá til þess að limgerðið haldi sér við til að takmarka áhrif á lífríkið.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær tekur undir með Umhverfisstofnun og eins og nefnt er í umhverfismatskýrslunni þá munu háværar framkvæmdir ekki eiga sér stað á meðan varptíma stendur (þ.e. frá 1. maí til 15. júlí). Öll hávaðasöm vinna verður unnin í samræmi við reglugerð um hávaða nr. 724 frá 2008. Sömuleiðis mun skjólveggurinn sem aðskilur nyrsta hluta framkvæmdarsvæðisins og friðlandið fá að halda sér.

Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnarfjarðar, Kópavogs og Seltjarnarnes (3), Náttúrufræðistofnun Íslands (8), Landvernd (10) og Björn Ól o.fl. (11).

Í umsögn segir:

„Frá því að matsáætlun var kynnt hefur legu göngustíga verið breytt til að lágmarka rask á jarðminjum og vernda óraskað hraun sem liggur milli mannvirkja ípróttasvæðisins. Umhverfisstofnun telur það jákvætt og telur mikilvægt að hraunið sé kortlagt, verndargildi þess metið og sérstökum hraunmyndunum hlíft ef einhverjar eru á fyrirhuguðu svæði. Stofnunin minnir einnig á að um röskun á nútímahrauni gilda ákvæði 61. Gr náttúruverndarlaga nr. 60/2013.“

Viðbrögð: Við nánari hönnun og útfærslu göngustíga verður þess gætt að sérstökum hraunmyndunum innan svæðis verði hlíft eins og kostur er.

Sjá einnig svar við umsögn frá Náttúrufræðistofnun Íslands (8).

Í umsögn segir:

„Í kafla 8.1 er vitnað í vatnavefsjá Umhverfisstofnunar. Umhverfisstofnun bendir á að það virðist ríkja misskilningur um ástand og umhverfismarkmið vatnshlotsins en mikilvægt er að farið sé með réttar upplýsingar.

Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt vatnavefsjánni er vistfræðilegt ástand Ástjarnar flokkað mjög gott og hefur hún jafnframt þau umhverfismarkmið að vera áfram í mjög góðu ástandi. Að svo komnu máli er Ástjörn ekki skráð í hættu á að ná ekki umhverfismarkmiðum sínum.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær þakkar fyrir ábendinguna. Þetta breytir ekki niðurstöðum umhverfismatsins og ekki þörf á viðbrögðum.

Í umsögn segir:

„Samkvæmt þeim upplýsingum sem koma fram í umhverfismatsskýrslunni ætla framkvæmdaraðili að passa vel að vatnshæð Ástjarnar breytist ekki umfram eðlilega sveiflu sem er mjög jákvætt. Framkvæmdaraðila ber að gæta vel að því að þessar framkvæmdir hafi ekki neikvæð áhrif á vatnið og grípa umsvifalaust til aðgerða ef vart verður við breytingar eða neikvæð áhrif.“

[.]

„Umhverfisstofnun telur afar jákvætt að notaðar verði blágrænar ofanvatnslausnir í staðinn fyrir að leiða fráveituvatn í fráveitukerfi bæjarins.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær tekur undir að gæta þarf að framkvæmdir hafi ekki neikvæð áhrif á vatnið og að gripið sé umsvifalaust til aðgerða ef vart verður við breytingar eða neikvæðra áhrifa. Grunnvatnsmælir sem mælir vatnshæð Ástjarnar í rauntíma (sívöktun) verður settur upp áður en framkvæmdir hefjast og Umhverfisstofnun verður tilkynnt um það ef hæð Ástjarna fer út fyrir viðmiðunarmörkin þ.e. undir 20,0 eða yfir 21,0 m y.s. og skal þá fylgjast ítarlega með framkvæmdum.

Hafnarfjarðarbær tekur einnig undir með Umhverfisstofnun um mikilvægi þess að nota blágrænar ofanvatnslausnir í stað þess að leiða fráveituvatn í fráveitukerfi bæjarins og þakkar umsögnina.

Í umsögn segir:

„Í kafla 14 er fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á útivist. Þar kemur fram að áhrif á útivist séu óveruleg til talsvert neikvæð. Í niðurstöðukafla segir að framkvæmdin kunni að hafa áhrif á upplifun fólks sem nýtir friðlandið/fólkvanginn til útivistar. Umhverfisstofnun bendir á að í samantekt á blaðsíðu iii segir hins vegar að framkvæmdin sé talin hafa óveruleg áhrif á útivist. Auk þess þarf að laga töfluna á sömu síðu þar sem þar kemur ekki fram rétt niðurstaða umhverfismats um áhrif á útivist.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær þakkar ábendingu. Rétt er að það er ósamræmi milli þessa tveggja taflna og niðurstaðan er neikvæð á útivist, sbr. umfjöllun í kafla 14 um áhrif á útivist.

Í umsögn segir:

„Fram kemur í skýrslunni að knatthúsið komi til með að breyta ásýnd svæðis vestur af Ástjörn og vera mjög áberandi í landslaginu sem kann að hafa áhrif á upplifun þeirra sem fara um friðlandið og fólkvanginn. Umhverfisstofnun tekur undir það og telur að auk þess að fjalla um áhrif framkvæmdanna á verndargildi friðlandsins við Ástjörn mætti gera grein fyrir áhrifum á verndargildi fólkvangsins.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni er sérstök áhersla lögð á að leggja mat á áhrif framkvæmda á verndargildi Ástjarnar og mið er tekið af ákvæðum friðlýsingar fyrir bæði verndargildi fólksvagns við Ástjörn og Ásfjall auk friðlands við Ástjörn. Hönnun mannvirkisins og útfærsla leggur áherslu á að raska ekki svæði innan friðlandsins, raska ekki náttúrulegu vatnsyfirborði tjarnarinnar auk þess sem gætt er að varptíma fugla. Þar að auki er lagt mat á ásýnd valkosta, bæði frá friðlandi, fólkvangi og nálægðri byggð, og upplifun fólks sem nýtir friðlandið til útivistar.

Sjá einnig svar við umsögn frá Náttúrufræðistofnun Íslands (8) og Huldu Hákonardóttur (12).

2.7 Hafnafjarðarbær

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2.8 Náttúrufræðistofnun Íslands

Í umsögn segir:

„Þar sem framkvæmdin fer fram á svæði þar sem hrauni hefur þegar verið raskað mikið er nýtt rask ekki umfangsmikið. Engu að síður er hér verið að auka við rask á hrauni undir sérstakri verndun. Staðsetningu göngustíga hefur verið breytt til að minnka rask á óhreyfðu hrauni milli mannvirkja og er það jákvætt. Áhrifin á jarðminjar eru metin talsvert neikvæð og tekur Náttúrufræðistofnun undir þá niðurstöðu. Í umsögn Náttúrufræðistofnunar um matsáætlun var minnst á þá mögulegu mótvægisáðgerð að styrkja verndun á nútímahrauni annars staðar í Hafnafjarðarbæ með því að skilgreina ný verndarsvæði. Engin umfjöllun er um slíkt í umhverfismatsskýrslunni. Náttúrufræðistofnun hvetur Hafnafjarðarbæ til að taka verndun hrauna til skoðunar enda mikið um nútímahraun innan marka sveitarfélagsins og hefur þeim víða verið raskað.“

Viðbrögð: Hafnafjarðarbær tekur undir með mikilvægi þess að draga eins og kostur er úr raski á eldhrauni. Mótvægisáðgerðir framkvæmdar miðast við að lágmarka rask á hrauni eins og kostur er innan íþróttasvæðisins.

Í umsögn segir:

„Í umhverfismatsskýrslu kemur fram að nýjar rannsóknarboranir á því svæði sem fyrirhugað knatthús á að vera staðsett, sýna að undir því er allþétt hraunhella og því ættu framkvæmdir ekki að opna ný holrými ef fylgt er því verklagi að bora ekki neðar en 0,5 metra fyrir ofan grunnvatnsyfirborðið. Lekt ætti því ekki að breytast og flæði grunnvatns úr Ástjörn að haldast óbreytt. Það er jákvætt að staðfest hefur verið að bergið sé þétt á framkvæmdasvæðinu og styrkir það væntingar um að vatnafar Ástjarnar verði ekki fyrir raski. Að mati Náttúrufræðistofnunar er hér engu að síður um áhættu að ræða vegna mikillar nálægðar framkvæmdasvæðisins við Ástjörn og afar brýnt er að fylgst sé vandlega með því við framkvæmdir að hæð graftarbotns fari aldrei niður fyrir 0,5 metra fyrir ofan grunnvatnsyfirborð sem er þar að auki ekki sérstaklega stórt öryggisbil. Þá er mikilvægt að vakta eigi vatnshæð Ástjarnar í rauntíma og að framkvæmdir verði stöðvaðar ef niðurstaða vöktunar bendir á óásættanlega breytingu.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær tekur undir með mikilvægi þess að rask vegna framkvæmdar fari ekki niður fyrir 0,5 metra fyrir ofan hæsta mögulega grunnvatnsyfirborð Ástjarnar.

Í umhverfismatsskýrslu er sett fram vöktunaráætlun sem felur í sér að áður en framkvæmdir hefjast verður settur upp grunnvatnsmælir sem mælir vatnshæð Ástjarnar í rauntíma, (sívöktun). Umhverfisstofnun skal tilkynnt ef hæð Ástjarnar fer út fyrir viðbragðsmörk, það er undir 20,0 m y.s. eða yfir 21,0 my.s., og skal þá fylgjast ítarlegar með framkvæmdum. Ásættanleg mörk eru ákvörðuð út frá fyrri mælingum gerðar 1997, 2002 og 2021-2022 sbr. kafla 8.1 í umhverfismatsskýrslunni.

Í umsögn segir:

„Óheppilegt er að ekki séu til nýlegri rannsóknir á lífríki Ástjarnar en breytingar geta orðið á lífverusamfélögum ferskvatna á tuttugu árum og alltaf er betra að leggja mat á umhverfisáhrif út frá sem nýjustum upplýsingum.“

Viðbrögð: Við undirbúning framkvæmda hefur verið lögð áhersla á að bygging knatthússins raski ekki náttúrulegu vatnsyfirborði Ástjarnar, í samræmi við skilmála friðlýsingarinnar. Í umhverfismatsskýrslu tekur niðurstaða matsins mið af því að þar sem ekki verður rask á vatnsyfirborði Ástjarnar hafi framkvæmdir ekki neikvæð áhrif á lífverusamfélag tjarnarinnar.

Í umsögn segir:

Jákvætt er að ekki sé gert ráð fyrir lýsingu við nýja æfingavelli og þannig minnka líkur á að lífríki verði fyrir truflun vegna ljósmengunar. Hins vegar kemur ekki fram hvort lýsing frá knatthúsi eða bílastæðum geti haft truflandi áhrif.

Viðbrögð: Á knatthúsi verður lýsing helst við innganga. Lýsing frá knatthúsi og bílastæði verður með sambærilegum hætti og frá öðrum byggingum og bílastæðum á ípróttasvæðinu og í nágrenni.

Í umsögn segir:

„Áhrif á gróðurfar eru metin óveruleg. Vistgerð með hátt verndargildi, grasmóavist, verður fyrir raski innan framkvæmdasvæðis en gróðurfari friðlandsins við Ástjörn stendur ekki ógn af framkvæmdunum ef tryggt sé að ekkert rask verði utan framkvæmdasvæðis. Náttúrufræðistofnun vill benda á að framkvæmdum getur fylgt aukin útbreiðsla á plöntum sem þrífast á röskuðum svæðum þ.m.t. framandi ágengum tegundum eins og

alaskalúpínu. Tryggja þarf að framkvæmdirnar valdi ekki aukinni útbreiðslu slíkra plöntutegunda.“

Viðbrögð: Vegna jarðrasks verður haldið frágangi þannig að ummerki eftir efnistöku verði hverfandi og rík áhersla lögð á þennan þátt í útboðsgögnum. Heillegum gróðurtorfum verða varðveittar og nýttar við lokafrágang. Sárum í landi verður lokað með grófum hraunmolum, þar sem við á og gengið frá öllum sárum þegar fyrsta áfanga framkvæmdanna lýkur. Þannig verður tryggt að framkvæmdirnar valdi ekki aukinni útbreiðslu ágengra tegunda eins og alaskalúpínu.

Sjá einnig svar við umsögn frá Umhverfisstofnun (6).

Í umsögn segir:

Með framkvæmdinni fjölgar mannvirkjum á svæðinu og náttúrulegu umhverfi er raskað með tilheyrandi breytingum á landslagi innan framkvæmdasvæðis. Mestu skiptir þó áhrifin á landslag og ásýnd friðlandsins og fólkvangsins við Ástjörn. Það á við um ásýnd umhverfis innan friðlýsta svæðisins og utan frá séð t.d. frá íbúabyggð og útivistarsvæði við Ásfjall. Knatthöllin er stórt og áberandi mannvirki og eins og sést á myndum í kafla 10 í umhverfismatsskýrslunni fylgir mikil ásýndarbreyting byggingu hennar, sérstaklega í valkosti A þar sem hún stendur nær Ástjörn. Ekki er fjallað um landslag í auglýsingu um friðland eða fólkvang en eðlilega þarf að gæta sérstaklega vel að áhrifum framkvæmda á ásýnd umhverfis næst friðlýstum svæðum. Í ljósi þessa telur Náttúrufræðistofnun að niðurstaða umhverfismatsins ætti frekar að vera talsvert neikvæð frekar en óveruleg til talsvert neikvæð. Mótvægisaðgerðir eru ólíklegar til að hafa mikið að segja því stærð knatthallarinnar vegur þyngst hvað varðar áhrifin og verður ekki breytt. Áhrif ásýndar er þó alltaf erfitt að meta hlutlaust.

Viðbrögð: Uppbygging á húsinu mun leiða til ásýndabreytinga og húsið mun sjást víða að. Á það við um báða valkosti. Mannvirki framkvæmdar falla að helstu einkennum íþróttasvæðisins þ.e. þéttbýlt og manngert umhverfi.

Í umhverfismati er lagt mat á ásýnd valkosta, bæði frá friðlandi, fólkvangi og nálægðri byggð, og upplifun fólks sem nýtir friðlandið til útivistar. Ekki er talið að fyrirhugaðar framkvæmdir hafi áhrif á verndargildi fólkvangs við Ástjörn og Ásfjall né friðlands við Ástjörn

Sjá einnig svar við umsögn frá Huldu Hákonardóttur (12).

Í umsögn segir:

Athuganir á fuglalífi sem eru til grundvallar eru frá tímabilinu 2001-2014 og nokkuð óheppilegt að ekki séu nýlegri upplýsingar. Ástjörn er enn mjög mikilvægt varpsvæði fyrir flórgoða en vægi svæðisins hefur breyst með aukinni útbreiðslu tegundarinnar á vötnum kringum höfuðborgarsvæðið. Nýjar upplýsingar um varp flórgoða við Ástjörn hefði þurft til að leggja mat á mikilvægi svæðisins fyrir tegundina í ljósi breytinga á útbreiðslu hennar.

Í minnisblaði Rorum er fjallað um mikilvægi þess að koma í veg fyrir utanaðkomandi áreiti vegna framkvæmda á varptíma fugla. Náttúrufræðistofnun tekur undir þetta atriði. Í minnisblaðinu er einnig fjallað um truflun af mannvirkjum og starfsemi íþróttasvæðisins að framkvæmdum lokum m.a. mat á áhrifum af skuggavarpi, ljósmengun og hávaða. Þar er talið að valkostur A með knatthús nær friðlandinu frekar en valkostur B með íþróttavelli nálægt sé líklegri til að valda minni truflun því hávaðamengun væri minnifrá knatthúsinu. Knatthúsið gæti hins vegar verið fyrirstaða fyrir aðflug. Fyrir flestar tegundir er það þó ekki

talið vera stórt vandamál. Náttúrufræðistofnun telur greiningu Rorum á mögulegum áhrifum vera ágæta en alltaf er erfitt að spá fyrir um hvernig fuglar bregðist við breytingum á sínu umhverfi og aukinni návist við athafnir manna og mannvirki. Sumar tegundir eru viðkvæmari en aðrar og það gæti átt við suma vatna- og vaðfugla sem verpa í og við Ástjörn meðan t.d. málfuglar og spörfuglar eru líklegri til að aðlagast breytingum betur.

Árangur af aðgerðum til að koma í veg fyrir neikvæð áhrif framkvæmdar á vatnafar Ástjarnar og þar með lífríki ferskvatns skiptir miklu máli fyrir fuglalífið einnig. Eins og fram hefur komið í umsögninni fylgir framkvæmd af þessari stærðargráðu svo nálægt Ástjörn áhætta fyrir vatnafarið og tryggja þarf að allt gangi vel til að áhrifin verði í raun óveruleg eins og niðurstaða umhverfismatsins felur í sér.

Í ljósi þessara atriða sem geta haft áhrif á fuglalíf og nokkurrar óvissu sem gætir um þau telur Náttúrufræðistofnun að niðurstaða matsins fyrir fuglalíf ætti frekar að teljast óveruleg til talsvert neikvæð áhrif frekar en einungis óveruleg.

Viðbrögð: Umhverfismat er ávallt unnið út frá gögnum, reynslu og þekkingu sem er til staðar á hverjum tíma. Það er niðurstaða matsins að ólíklegt sé að framkvæmdir hafi varanleg áhrif á fuglalíf. Þetta er byggt á sérfræðikunnáttu þeirra fagaðila sem komu að umhverfismatinu. Áhrifin eru metin staðbundin, tímabundin og ekki líkleg til að breyta einkennum fuglalífs þegar til lengri tíma er litið.

Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs og Seltjarnarnes (3), Umhverfisstofnun (6), Landvernd (10) og Björn Ól o.fl. (11).

2.9 Hafrannsóknarstofnun

Í umsögn segir:

Hafrannsóknastofnun gerir ekki frekari athugasemdir umfram það sem áður kom fram í umsögn frá stofnuninni varðandi vatnalíf og grunnvatnsrennsli sem fjallað var um í tillögu að matsáætlun sem send var Skipulagsstofnun í byrjun þessa árs. Virðist hafa verið brugðist við þeim athugasemdum sem þar voru settar fram. Þó skal benda á ósamræmi varðandi lýsingu í umhverfismatsskýrslunni þar sem m.a. er tekið fram í kafla 13.1 á bls. 51 að ekki verði sett flóðljós viðnýja eða núverandi æfingarvelli. Í ljósi þess ætti ljósmengun ekki að aukast, en reyndar er sagt frammar í þessum kafla, „Miðað er við að komið sé í veg fyrir hljóð- og ljósmengun frá keppnis- og æfingavöllum eins og kostur er.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær þakkar fyrir umsögnina og þakkar ábendingar um ósamræmi í textalýsingu.

2.10 Landvernd

Í umsögn segir:

[..] Ástjörn er grunn og sérstaklega viðkvæm, vatnsborð hennar sveiflast eftir árstíð og veðurfari. Eins og fram hefur komið í athugasemdum öðrum frá fagstofnunum er vandséð hvernig framkvæmdaaðilar ætla að tryggja með öruggum hætti að vatnsborð skerðist ekki. Það er ábyrgðarhluti að leggja upp með svo gríðarstórar framkvæmdir á jaðri eins af örfáum friðlýstum svæðum á höfuðborgarsvæðinu. Hvar ef ekki í slíkum tilfellum á náttúran að njóta vafans?

Að mati Landverndar er hér um að ræða eitt af fáum friðlýstum svæðum í nágrenni höfuðborgarsvæðisins og það eina sem hefur fengið sérstaka vernd vegna óvenjulega

mikilla náttúrugæða í þessum flokki friðlýsingar. Lífríki allt og vistgerðir á svæðinu eru einstakar í sinni röð í mikilli nálægð við þéttbýlið í Hafnarfirði, þá og er um að ræða jarðminjar á borð við viðkvæmt eldhraun sem einnig yrði raskað, en hraunið nýtur sérstakrar verndar skv.61.gr.náttúruverndarlaga nr. 60/2013 bæði þar sem um er að ræða rask á vatnafari stöðuvatns stærra en 1000 m² (1. mgr. a liður 61. gr. náttúruverndarlaga) sem og á nútímahrauni (2. mgr. a liður 61. gr. náttúruverndarlaga).

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær tekur undir mikilvægi Ástjarnar og umhverfis hennar. Við undirbúning framkvæmda hefur verið lögð áhersla á bygging knatthússins raski ekki náttúrulegu vatnsyfirborði Ástjarnar, í samræmi við skilmála friðlýsingarinnar. Í umhverfismatskýrslu tekur niðurstaða matsins mið af því að þar sem ekki verður rask á vatnsyfirborði Ástjarnar hafi framkvæmdir ekki neikvæð áhrif á lífverusamfélag tjarnarinnar.

Í umhverfismatskýrslu er sett fram vöktunaráætlun sem felur í sér að áður en framkvæmdir hefjast verður settur upp grunnvatnsmælir sem mælir vatnshæð Ástjarnar í rauntíma, (sívöktun). Umhverfisstofnun skal tilkynnt ef hæð Ástjarnar fer út fyrir viðbragðsmörk, það er undir 20,0 m y.s. eða yfir 21,0 my.s., og skal þá fylgjast ítarlegar með framkvæmdum. Ásættanleg mörk eru ákvörðuð út frá fyrri mælingum gerðar 1997, 2002 og 2021-2022 sbr. kafla 8.1 í umhverfismatskýrslunni.

Í umhverfismatskýrslunni er einnig gerð grein fyrir umfangi rasks og hvaða aðgerðir verða viðhafðar til að lágmarka rasks eins og kostur er. Fyrirhugaðar framkvæmdir mun ekki leiða af sér rask á Ástjörn, og er því ekki verið að ræða rask á vatnafari stöðuvatns.

Í umsögn segir:

„Það blasir við að Hafnarfjarðarbær hefur tekið ákvörðun um framkvæmdir þó mati á umhverfisáhrifum sé ekki lokið. Tveimur dögum eftir að síðasta bæjarstjórnarfundir á síðasta kjörtímabili var slitið og aðeins degi fyrir kosningar til nýrrar bæjarstjórnar er samþykkt að framkvæmdin fari í útboð. Ekki verður annað séð en að þar sé um ósæmilegan, eða jafnvel ólögmeitan stjórnsýslugjörning að ræða. Sú grunnsemd vaknar að þetta sé gert í flýti í þeim eina tilgangi að ná til kjósenda degi fyrir kosningar.

[..]

Ekki verður annað séð af gögnum og atgangi bæjarfélagsins í málinu en að aldrei hafi annað staðið til en að ráðast þessar framkvæmdir algjörlega og óháð því hvaða afleiðingar þær kynnu að hafa fyrir umhverfi og náttúru hins friðlýsta svæðis. Augljóst er af allri málsmeðferð og vinnulagi að bæjarfélagið telji sig engar skyldur hafa gagnvart hinu friðlýsta svæði jafnvel þótt það sé skrifað í lög og reglugerðir og um svæðið sé gerður sérstakur umsjónarsamningur þar sem sveitarfélaginu er treyst fyrir náttúruvernlunni og útivistarsvæðinu Ástjörn.“

Viðbrögð: Í umhverfismatskýrslunni kemur fram að það sé valkostur A sem samræmist stefnumörkun sveitarfélagsins og sé í samræmi við skipulag. Valkostur B er settur fram til samanburður í umhverfismati í samræmi við 22 gr. laga nr. 111/2021. Niðurstöður umhverfismatsins gefa ekki tilefni til þess að stefnumörkun sé breytt.

Í umhverfismatskýrslu er leitast við að draga eins og kostur er úr áhrifum framkvæmda, með áherslu á áhrif á aðliggjandi friðlýst svæði. Það er gert með fjölbreyttum áhættuminnkandi - og mótvægisáðgerðum, m.a. með áðgerðum til að vernda lekt *stemmis* og að gröftur nái ekki niður á hæsta grunnvatnsborði, til að tryggja að flæði grunnvatns úr Ástjörn haldast óbreytt. Einnig verður óheimilt að hávaðasamar

framkvæmdir verði á varptíma fugla. Það er því ekki rétt að bæjarfélagið firri sig ábyrgð á hinu friðlýsta svæði.

Sjá einnig svör við umsögn Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnarfjarðar, Kópavogs og Seltjarnanes (3)

Umsögn segir:

„Þá lýsir Landvernd furðu að jafn gríðarlega umfangsmiklar framkvæmdir sem hafa jafn mikil áhrif á hið friðlýsta svæði hafi enga faglega umfjöllun hlotið innan fastanefnda bæjarfélagsins, sem ber þó að fjalla efnislega um málið og vera bæjarstjórn til ráðgjafar. Nú er það svo að sveitarfélögum í landinu er skylt að skipa og hafa starfandi náttúruverndarnefndir sbr. heimasíðu Sambands Íslenskra sveitarfélaga: [..]

“Náttúruverndarnefndir skulu fylgjast með því, að náttúru landsins sé ekki spillt með athöfnum sem brjóta í bág við ákvæði og fyrirmæli laga. Umhverfisstofnun og náttúruverndarnefndir funda einu sinni á ári.“

Hér í kafla um skyldur sveitarfélaga er svo skýrt á kveðið að engum vafa er undirorpið að bæjarstjórn Hafnarfjarðar hefur farið algjörlega á svig við þær skyldur sem þeim ber að sinna að hafa ekki vísað málinu til efnislegrar meðferðar til náttúruverndarnefndar sveitarfélagsins. Ekki verður því komist að annarri niðurstöðu en þeirri að bæjarfélagið hafi enga starfandi náttúruverndarnefnd þrátt fyrir að hafa verið treyst til þess að hafa umsjón með hinu friðlýsta svæði. Hið friðlýsta svæði sem um ræðir á sér því engin málsvara innan stjórnsýslu Hafnarfjarðar eftir því best verður séð.

Í ljósi framangreindra athugasemda telur stjórn Landverndar nauðsynlegt að Skipulagsstofnun kalli sérstaklega eftir að öllum gögnum um málsmeðferð af hálfu Hafnarfjarðarbæjar í þessu máli og þeim gögnum verði skilað inn til sérstakrar yfirferðar af þar til bærum aðilum sem geta skorið úr um hvort stjórnsýsluleg meðferð þessa máls hafi verið framkvæmd með réttmætum hætti. Skipulagsstofnun ber samkvæmt lögum að fylgja eftir að staðið sé með lögmætum hætti að öllum skipulagsferlum og lögmætum og lýðræðislegum vinnubrögðum við skipulagsgerð sveitarfélaga sem og annarra framkvæmdaaðila.

Viðbrögð: Í Hafnarfjarðarbæ er m.a. starfandi Umhverfis- og framkvæmdaráð og Skipulagsráð. Þessi ráð sinna margvíslegum verkefnum, þ.m.t. náttúruvernd, stefnumótun í umhverfismálum og landnotkun, ásamt margvíslegri umfjöllun um framkvæmdir. Undirbúningur við skipulag Ípróttasvæðis Hauka, bæði aðalskipulag og deiliskipulag, og undirbúningur framkvæmda tengdum knattúsi og ípróttaaðstöðu á Ásvöllum, hefur verið og er til umfjöllunar í ráðunum. Umhverfis- og framkvæmdaráð hefur á öllum stigum fjallað um áform um framkvæmdir á Ásvöllum, hönnun og aðgerðir. Þá munu bæði ráð fá til kynningar umsókn um byggingarleyfi og framkvæmdaleyfi fyrir mannvirki og knattvelli á Ásvöllum, til að tryggja að framkvæmdir séu í samræmi við skilmála og aðgerðir sem koma fram í umhverfismati og skipulagi. Jafnframt að tryggja að framkvæmdir séu í samræmi við skilmála í friðlýsingu Ástjarnar. Það er því engin fótur fyrir þeirri fullyrðingu Landverndar að ekki hafi verið fagleg umfjöllun um skipulag og uppbyggingu ípróttasvæðis Hauka.

Í umsögn segir:

Líkast til er engin staður í nálægð höfuðborgarsvæðisins sem hefur yfir jafn fjölbreyttu fuglalífi að ráða og Ástjórn, en það skýrist ekki síst af sérstöðu vistgerða og smádyralífs þessa vatns sem laðar að sér fjölbreytta fuglafánu. Af mörgum fuglategundum, alls 28

tegundum samkvæmt greiningu, má þar nefna flórgoða sem er afar viðkvæm tegund á válista sem fá vötn á suðvesturhorni landsins hafa að skarta. Í matskýrslunni kemur fram að bæði valkostur A og B muni hafa neikvæð áhrif á fuglalíf Ástjarnar og staðfest er í skýrslunni að svæðið sé viðkvæmt fyrir framkvæmdum vegna þessa.

Viðbrögð: Í umhverfismatskýrslu er lagt mat á áhrif framkvæmda á fuglalíf. Það er niðurstaða matsins að báðir valkostir séu líklegir til að hafa áhrif á fuglalíf við Ástjörn en svæðið hefur sýnt sig vera viðkvæmt fyrir framkvæmdum. Búast má við að mesta ónæðið komi fram á framkvæmdatíma og eru lagðar fram mótvægisaðgerðir til að draga úr áhrifum og er í samræmi við skilamála friðlýsingar Ástjarnar. Þegar á heildina er litið er niðurstaðan sú að ólíklegt sér að framkvæmdirnar hafi varanleg neikvæð áhrif á fuglalíf Ástjarnar.

Í umsögn segir:

„Landvernd vill einnig árétta að óheimilt er að breyta náttúrulegu yfirborði Ástjarnar. Hvað varðar náttúrulegt vatnsyfirborð sem er sérlega viðkvæmt er varðar allt lífríki – sbr. margvíslegar vistgerðir, smádýra- og fuglalíf treysta skýrsluhöfundar sér ekki að útiloka að um óafturkræft tjón verði. Í skýrslunni er með öðrum orðum skrifað „að ólíklegt sé að valkostir hafi varanleg neikvæð áhrif á fuglalíf Ástjarnar“ Með þessu er viðurkennt að sú aðferðarfræði sem fyrirhugað er að beita til að koma í veg fyrir óafturkræft náttúruspjöll inn á friðlýstu svæði heldur ekki vatni í orðsins fyllstu merkingu. Skýrsluhöfundar geta með öðrum orðum ekki staðfest með öruggum hætti að náttúrulegt vatnasvið Ástjarnar verði ekki skert [..].“

Viðbrögð: Umhverfismat er ávallt unnið út frá gögnum, reynslu og þekkingu sem er til staðar á hverjum tíma. Það er niðurstaða matsins að ólíklegt sé að framkvæmdir hafi varanleg áhrif á fuglalíf. Þetta er byggt á sérfræðikunnáttu þeirra fagaðila sem komu að umhverfismatinu. Ítarlegar rannsóknir hafa verið gerðar á jarðvegsaðstæðum undir knatthúsinu. Þær sýna fram á að undirliggjandi klöpp sé heil og þétt og stærri holrými ekki sjáanleg. Á þeim forsendum að aðeins sé borað í heilt berg og ekki er verið að opna fyrir holrými koma framkvæmdir ekki til með að auka lekt undirliggjandi klappar. Í umhverfismatsskýrslu er sett fram vöktunaráætlun sem felur í sér að áður en framkvæmdir hefjast verður settur upp grunnvatnsmælir sem mælir vatnshæð Ástjarnar í rauntíma, (sívöktun). Umhverfisstofnun skal tilkynnt ef hæð Ástjarnar fer út fyrir viðbragðsmörk, það er undir 20,0 m y.s. eða yfir 21,0 my.s., og skal þá fylgjast ítarlegar með framkvæmdum. Ásættanleg mörk eru ákvörðuð út frá fyrri mælingum gerðum 1997, 2002 og 2021-2022 sbr. kafla 8.1 í umhverfismatsskýrslunni.

Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs og Seltjarnarnes (3), Umhverfisstofnun (6), Náttúrufræðistofnun Íslands (8) og Björn Ól o.fl. (11).

Í umsögn segir:

„Landvernd telur ekki einvörðungu málsmeðferð Hafnafjarðarbæjar ámælisverða heldur og ekki síður framsetningu í Umhverfismatskýrslu sem gefur að hluta mjög ruglingslega mynd af þeim áformum sem sveitarfélagið stefnir að. [..]“

Ef greina á milli valkosta A og B kemur í ljós að ekki verður betur séð en að nú þegar hafi bæjarstjórn tekið ákvörðun um að ráðstafa svæði B. Svæði B er einmitt svæðið þar sem upphaflega hafði verið gert ráð fyrir að umrædd knatthöll ætti að rísa. Á þessu svæði B verður ekki annað séð af skýrslunni að dæma en að komin sé af stað vinnsla á

skipulagðri tillögu fyrir íbúðabyggð. Valkostinum hefur því í raun þegar ráðstafað. Það er því áleitin spurnin um hvað er þá eiginlega verið að velja. Það er óásættanlegt setja upp valkosti sem er raunverulega fyrirfram búið að taka ákvörðun um að skipuleggja með öðrum hætti. Það er því villandi að tala um valkost. Hér er því enn og aftur um afar sérkennilega málsmeðferð og kynningu á verkefninu að ræða af hálfu bæjarfélagsins.“

Viðbrögð: Í undirbúningi framkvæmdar hefur það verið skýrt af hálfu Hafnarfjarðarbæjar að það er valkostur A sem samræmist þeirri stefnumörkun sem sveitarfélagið hefur unnið að og er sá kostur sem er í samræmi við aðalskipulag.

Í umhverfismati þarf umhverfismatsskýrsla að innihalda „lýsingu og mat á raunhæfum valkostum sem framkvæmdaraðili hefur kannað og upplýsingar um helstu ástæður fyrir þeim valkosti sem var valinn, með tilliti til umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar“ skv. 22 gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Í umhverfismati er því gerð grein fyrir fyrri hugmynd um uppbyggingu íþróttasvæðisins, valkosti B. Valkostur B er raunhæfur í þeim skilningi að það er tæknilega hægt byggja knattús á þeirri staðsetningu innan íþróttasvæðis Hauka en valkosturinn samræmist hins vegar ekki stefnumörkun sveitarfélagsins og er því fyrst og fremst settur fram til samanburðar í mati á umhverfisáhrifum, í samræmi við fyrrnefnd lög.

Sjá einnig svör við umsögn Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnarfjarðar, Kópavogs, Mosfellsbæjar og Seltjarnarness (3)

Í umsögn segir:

Þá skal hér sömuleiðis gerð alvarleg athugasemd við töflu 15.1. samantekt á niðurstöðum á umhverfisáhrifum. Landvernd lýsir furðu yfir greiningu í þessum kafla sem gerð er milli valkosta A og B. Allir umhverfisþættir sem metnir eru milli ólíkra valkosta þ.e. A og B hljóta nákvæmlega sömu einkunn er varða umhverfisáhrif. Þessir þættir eru jarðminjar, vatnafar og lífríki, gróðurfar, landslag og ásýnd, fornleifar, fuglalíf, hljóðvist og lýsing og útivist. Það er því ekki annað en hægt að draga þá ályktun að kastað til hendi við greiningu umhverfisáhrifa ólíkra sviðsmynda þegar taflan er skoðuð. Þá er núllkostur ekki sýndur í kafla 15.1. en það er einmitt sá kostur sem er til þess fallinn að tryggja óraskaða náttúru og framtíð Ástjarnar, og því besti kosturinn frá því sjónarmiði.

Viðbrögð: Í töflu 6.1 í umhverfismatsskýrslu eru skýringar á hugtökum sem notuð eru til að meta áhrif framkvæmda á hvern umhverfisþátt. Taflan byggir á leiðbeiningum Skipulagsstofnunar frá árinu 2007 og viðauka II í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Umfang og eðli áhrifanna af valkostum A og B teljast sambærileg, sbr. töflu 6.1. Þetta er niðurstaðan þó að hægt sé að lýsa því í orðum hvernig áhrifin eru ólík milli valkosta í t.a.m. á ásýnd eða fuglalíf.

Fjallað er um núllkost í kafla 4. Núllkostur felur í sér að ekki verði af framkvæmdum og samræmist ekki markmiðum sveitarfélagsins. Ekki yrði af neikvæðum áhrifum framkvæmdar ef af núllkosti yrði og er hann notaður sem grunnviðmið til að meta áhrif framkvæmda á umhverfið.

2.11 Björn Ól. Gíslason, Ólöf Björnsdóttir og Hulda Björnsdóttir

Í umsögn segir:

„Í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, 22. gr., c-lið segir að umhverfismatsskýrsla eigi að innihalda „lýsingu og mat á raunhæfum valkostum sem

framkvæmdaraðili hefur kannað og upplýsingar um helstu ástæður fyrir þeim valkosti sem var valinn, með tilliti til umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar. “ Ekki er farið eftir þessu í ofangreindri skýrslu. Niðurstaðan er sú að báðir kostir, A og B, séu nokkurn veginn jafngóðir, en þessi athugasemd þó gerð á bls. 14 : „ Með valkosti B er ljóst að ekki er hægt að koma fyrir íbúðarbyggð í samræmi við gildandi skipulag, þar sem byggingareitir knatthúss og íbúðalóða skarast (mynd 5.7). Sama væri upp á teningnum þó knatthúsi yrði snúið.

[..]

Á vef sínum birtir Skipulagsstofnun leiðbeiningar um mat á umhverfisáhrifum sem ESB gaf út 2017. Um valkosti stendur þar m.a.: „ Og það er mjög mikilvægt að umfjöllun um valkosti við mat á umhverfisáhrifum feli í sér raunverulega valkosti, en sé ekki sett fram til málamynda. “ Þetta á augljóslega við valkost B. “

Viðbrögð: Í mati á umhverfisáhrifum framkvæmdar er gerð grein fyrir raunhæfum valkostum sem hafa verið kannaðir, og þeir bornir saman með tilliti til umhverfisáhrifa í samræmi við lög nr. 111/2021. Tveir valkostir voru til skoðunar fyrir staðsetningu knatthússins sem voru bornir saman við núllkost. Annar valkostanna, valkostur B felur í sér staðsetningu fjær Ástjörn. Valkostur B er raunhæfur í þeim skilningi að það er tæknilega hægt byggja knatthús á þeirri staðsetningu en valkosturinn samræmist hins vegar ekki stefnumörkun sveitarfélagsins og er því fyrst og fremst settur fram til samanburðar í mati á umhverfisáhrifum, í samræmi við lögin.

Í umhverfismatsvinnunni leitaðist Hafnarfjarðarbær við að setja fram á sem skýrastan hátt að það er valkostur A sem samræmist þeirri stefnumörkun sem sveitarfélagið hefur unnið að og er sá kostur sem er í samræmi við aðalskipulag. Niðurstaða umhverfismatsins sýnir að það er ekki marktækur munur milli þessara tveggja valkosta og gefur því ekki tilefni til að breyta stefnumörkun sveitarfélagsins.

Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs og Seltjarnanes (4), Huldu Hákonardóttur (5) og Landvernd (8).

Í msögn segir

Á bls. 7 er bílastæðunum lýst svo: „ Norðvestan við húsið er gert ráð fyrir 85-95 bílastæðum. “ Á yfirlitsmynd á bls. 8 er komið frá gangssvæði við norðurgafli knatthússins í stað bílastæða sem skv. deiliskipulagsbreytingu samþykkt í bæjarstjórn 18. mars 2020 eiga að vera 230 alls. Á kynningarfundum um umhverfismatskýrsluna 29. júní s.l. sagði fulltrúi VSÓ að um mistök væri að ræða, bílastæðin ættu að halda sér eins og ráðgert var. Samkvæmt þessu verða þá 135-145 bílastæði við norðurgafli rétt hjá tjörninni. Engin bílastæði eru sýnd með kosti B.

Viðbrögð: Núverandi deiliskipulag, samþykkt 27.07.2021, gerir ráð fyrir 230 nýjum bifreiðastæðum vestan og norðan við knatthúsið sem verða gerð í áföngum. Við lok fyrsta áfanga verður svæði við norðurgafli knatthús frá gangssvæði en verður breytt í bifreiðastæði við seinni áfanga.

Í umsögn segir:

Í kaflanum um lifríki Ástjarnar er vísað í vistgerðarkortlagningu NÍ sem er mjög almenns eðlis og rúmlega 20 ára gamla rannsókn á vegum Náttúrufræðistofu Kópavogs. Þetta segir ósköp lítið um ástand tjarnarinnar í dag. Við erum t.d. litlu nær um það hvort vaxandi byggð í nágrenninu hafi einhver áhrif á hana eða sé líkleg til þess.

Viðbrögð: Við undirbúning framkvæmda hefur verið lögð áhersla á bygging knatthússins raski ekki náttúrulegu vatnsyfirborði Ástjarnar, í samræmi við skilmála friðlýsingarinnar. Í umhverfismatsskýrslu tekur niðurstaða matsins mið af því að þar sem ekki verður rask á vatnsyfirborði Ástjarnar hafi framkvæmdir ekki neikvæð áhrif á lífverusamfélag tjarnarinnar.

Í umsögn segir:

Um þetta segir á bls. 43: „Knatthúsið kemur til með að vera áberandi kennileiti á svæðinu og breyta ásýnd ípróttasvæðisins og nánasta umhverfis þess, m.a. frá friðlandi og fólkvangi Ástjarnar og Ásfjalls.“ Áhrifin eru talin óveruleg til talsvert neikvæð [...] Skýrsluhöfundar þekkja varla vel til við Ástjörn fyrst þeir taka svona vægt til orða. Samkvæmt staðsetningu A er húsið alveg við mörk friðlandsins og við það 230 bílastæði, þar af 135-145 við norðurgaflinn, steinsnar frá tjörninni.

Hér er að venju hugsað útfrá ípróttasvæðinu og útlit þess sagt breytast. Væri ekki réttara að hugsa þetta útfrá friðlandinu og fólkvanginum, en með þessari byggingu væri verið að gera gríðarlega breytingu til hins verra á útliti Ástjarnar og Ástjarnarkvosarinnar sem er að okkar mati ekki í anda friðlýsingarinnar.

Viðbrögð: Í kaflanum um áhrif á landslag og ásýnd í umhverfismatsskýrslu er lagt mat á áhrif á ásýnd frá friðlandi Ástjarnar og fólkvangi Ástjarnar og Ásfjalls. Þetta er gert með ásýndarmyndum, sýnt frá ljósmyndapunktum 1 og 3.

Í umsögn segir

„Ástjörn og næsta nágrenni hefur verið friðland í 44 ár og þar er fjölskrúðugt fuglalíf. Fyrir 26 árum var friðlandið stækkað með fólkvangi vegna þess að friðlandið þótti of lítið og ekki síður vegna þess að þá voru upp hugmyndir um að byggja í kringum það. Sjálf varpsvæðin hafa frá friðun verið vernduð fyrir ónæði um varptímamann frá 15. maí til 15. júlí.

Áður en Ástjörn var friðuð var hún komin á norræna skrá yfir mikilvæg votlendissvæði sem vert þykir að vernda. Tjörnin er laukavatn sem er forgangsvistgerð með mjög hátt verndargildi samkvæmt visgerðarflokkun Náttúrufræðastofnunar Íslands og er á lista Bernarsamningssins frá 2014 yfir vistgerðir sem þarfnast verndar.

Í greininni Ástjörn, friðland og fólkvangur eftir Gunnar Ólafsson og Guðriði Þorvarðardóttur, 1998, er tjörnin sögð einstætt náttúruyfyrirbæri og hún einkennist af mjög auðugu gróður- og dýralífi. Allt þetta laðar að fugla.

Í umhverfismatsskýrslunni kemur fram að nákvæmasta könnunin á fuglalífi við Ástjörn er yfir 20 ára gömul og hafi þá alls 53 tegundir fugla sést á athugunarsvæðinu. Í viðauka Rorum við skýrsluna eru raktir ýmsir ókostir við mannvirkjagerð við Ástjörn, t.d. sé talið að uppbygging á Áslandshverfi árin 1999 – 2002 hafi valdið niðursveiflu í fuglalífi tjarnarinnar. „Að lokum,“ segir í viðaukanum, „er rétt að benda á óvissu sem felst í mati sem þessu. [...]“

[.]

Landslag við vesturenda svæðisins kemur til með að breytast varanlega með því að mynda þar ákveðna hindrun. Þegar á heildina er lítið er niðurstaðan sú að ólíklegt er að framkvæmdirnar hafi varanleg áhrif á fuglalíf Ástjarnar.“ Okkur finnst síðasta setningin ekki í samræmi við það sem undan er komið í þessum lokaorðum. Hér á það sama við og í kaflanum um vatnafar og lífríki Ástjarnar. Ekki er vitað með neinni vissu hver áhrifin af stórbrotinni mannvirkjagerð við Ástjörn verða.“

Viðbrögð: Umhverfismat er ávallt unnið út frá gögnum, reynslu og þekkingu sem er til staðar á hverjum tíma. Byggt á sérfræðikunnáttu þeirra fagaðila sem komu að umhverfismatinu voru fyrirbyggjandi gögn talin fullnægjandi til að leggja mat á áhrif framkvæmda á fuglalífs. Það er niðurstaða matsins að ólíklegt sé að framkvæmdir hafi varanleg áhrif á fuglalíf.

Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirlit Garðabæjar, Hafnafjarðar, Kópavogs og Seltjarnarnes (3), Umhverfisstofnun (6), Náttúrufræðistofnun Íslands (8) og Landvernd (10).

2.12 Hulda Hákonardóttir

Í umsögn segir:

„Tafla á bls. iii um samantekt á niðurstöðum mats á umhverfisáhrifum er röng og ekki í samræmi við niðurstöðu matsins varðandi útvist, sbr. töflu 15.1 bls. 56, sbr. töflu bls. 55. Að sama skapi er umfjöllun í kafla um niðurstöðu matsins bls. 56 röng þar sem fullyrt er að framkvæmdin sé metin hafa óveruleg áhrif á útvist.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær þakkar ábendingu. Rétt er að það er ósamræmi milli þessa tveggja taflna og niðurstaðan er óverulega til talsvert neikvæð á útvist, sbr. umfjöllun í kafla 14 um áhrif á útvist.

Í umsögn segir:

„Í ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu, dags. 13. júlí 2021, var bent á nauðsyn þess að „skoða [...] áhrif af staðsetningu ípróttahúss í samræmi við gildandi deiluskipulag, fjær friðlandsmörkum, og bera saman umhverfisáhrif þessara tveggja valkosta [A og B]. Í álitum Skipulagsstofnunar um matsáætlun Hafnarfjarðarbæjar, dags. 22. febrúar sl., ítrekar stofnunin framangreint.“

[.]

„Í umhverfisskýrslu Hafnarfjarðarbæjar er álitum Skipulagsstofnunar og umsögn Heilbrigðiseftirlitsins ekki fylgt og eingöngu metin áhrif fyrrnefndra tveggja valkosta, A og B, sem báðir eru staðsettir við friðlandið. Í reynd er bara einn valkostur metinn, A, því eftir lestur umhverfismatsskýrslunnar er ljóst að valkostur B fylgir þarna með til málamynda og áhrif í reynd ekki metin nema að mjög takmörkuðu leyti.

Augljóslega er að mati undirritaðrar ekki er hægt að meta heildar umhverfisáhrif af valkosti A (og B) nema valkostur C, fjær friðlandinu, hefði einnig verið metinn og raunverulegt mat farið fram.

Eins og áður hafnar sveitarfélagið því að meta aðra valkosti með vísan til sjónarmiða sem það hefur áður sett fram, þ.e. að Hafnarfjörður áformi áframhaldandi uppbyggingu á ípróttasvæði Hauka og stefnt sé að þéttingu byggða með íbúðabyggð á svæðinu. Þess vegna komi aðrir valkostir ekki til greina í matinu.

[.]

Örfár íbúðir telja auk þess ekki í stóru samhengi við skort á íbúðarhúsnæði í Hafnarfirði. Þau sjónarmið halda því lítið. Þessi sjónarmið Hafnarfjarðarbæjar fara illa saman, þ.e. að samtímis sé því haldið fram að mikilvægt sé að stuðla að uppbyggingu ípróttá á svæði Hauka en á sama tíma færa rök fyrir því að skerða ípróttasvæðið og hluti þess verði settur undir íbúðarbyggð með tilheyrandi raski og umferð fyrir svæðið og aðgengi þar að.

Hin raunverulega ástæða Hafnarfjarðarbæjar á því að þriðji valkosturinn er ekki metinn er fjarhagslegs eðlis. Fjármagn fyrir hinar seldu lóðir á svæðinu á að standa undir byggingu mannvirkisins fyrir Hauka.“

Viðbrögð: Í mati á umhverfisáhrifum framkvæmdar er gerð grein fyrir raunhæfum valkostum sem hafa verið kannaðir, og þeir bornir saman með tilliti til umhverfisáhrifa í samræmi við lög nr. 111/2021. Tveir valkostir eru til skoðunar fyrir staðsetningu knatthússins sem verða bornir saman við núllkostinn. Einn valkostanna felur í sér staðsetningu fjær Ástjörn. „Valkostur C“ samræmist ekki markmiðum framkvæmdarinnar, sem er að styrkja þá starfsemi sem fyrir er á Ípróttasvæðinu, nýta þá innviði sem eru til staðar og stuðla þannig að uppbyggingu Ípróttasvæðis Hauka. Hafnarfjarðarbær telur að uppbygging á Ípróttasvæðinu sé mikilvæg fyrir íbúa og nýti betur fjárfestingar í innviðum.

Í umsögn segir:

„Ljóst er að Skipulagsstofnun með álitinu sínu 22. febrúar sl. setti það sem skilyrði að meta ætti áhrif íbúðabyggðar á svæðinu á framlagða kosti um uppbyggingu ípróttamannvirkja. Þetta er ekki gert í fyrirbyggjandi umhverfismatsskýrslu. Sérstaklega er tilgreint í skýrslunni að matið taki ekki til íbúðarbyggðarinnar á svæðinu. Fyrirliggjandi mat á umhverfisáhrifum er því ófullnægjandi og ekki samræmi við ákvörðun Skipulagsstofnunar.“

Í þessu sambandi er mikilvægt að hafa í huga að sveitarfélagið er eins og áður segir þegar búið að auglýsa og selja lóðirnar undir íbúðabyggðina og samþykkja að gefa út framkvæmdarleyfi fyrir byggingu íbúðanna. Renna þær aðgerðir sveitarfélagsins styrkari stoðum undir að umhverfismatsskýrsla þessi er eingöngu til málamynda og þegar búið að ákveða að fara í framkvæmd á valkosti A og skýrslan „sniðin“ að því.“

Viðbrögð: Álit Skipulagsstofnunar frá 22. febrúar sl., segir að „meta þurfi áhrif fyrirhugaðra íbúðarbyggðar á framlagða kosti um uppbyggingu ípróttamannvirkis“. Álitin snýr að því að útskýra hver áhrif framlagða valkosta fyrir uppbygging ípróttahúsnæðis hefur á á uppbyggingar á íbúðarbyggðarinnar. Kafli 5.4 í umhverfismatsskýrslu leggur fram áhrif uppbyggingar á Ásvöllum líkt og er umbeðið í fyrrnefndu álit Skipulagsstofnunar. Íbúðarbyggð fellur ekki undir lög nr 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana er því ekki hluti af umhverfismati.

Í umsögn segir:

„Í umsögn Umhverfisstofnunar dags. 13. janúar sl. um matsáætlun er kafli sem heitir „Friðlýst svæði“. Þar kemur fram að mikilvægt sé að metin verði áhrif á verndargildi friðlýstu svæðanna í umhverfismatsskýrslu og áréttað að afla þurfi leyfi frá Umhverfisstofnun skv. friðlýsingarskilmálum og umsagnir Umhverfisstofnunar skv. 54. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013, sem fjallar um starfsemi og framkvæmdir utan friðlýsts svæðis ef starfsemi eða framkvæmd hafi áhrif á verndargildi friðlýsta svæðis.“

Í viðbrögðum Hafnarfjarðarbæjar við þessari umsögn Umhverfisstofnunar er fullyrt að sótt verði um leyfi til Umhverfisstofnunar ef framkvæmdin komi til með að hafa áhrif á verndargildi Ástjarnar. Áhrif framkvæmdanna á verndargildi Ástjarnar sem friðlands og fólksvangs er á hinn bóginn hvergi metið sem slíkt í umhverfismatsskýrslunni. [...].

Ljóst er af umfjöllun í einstaka köflum í umhverfismatsskýrslunni að áhrifin á verndargildið eru talsvert neikvæð. Vísað er til kafla 10 og kafla 14 í umhverfisskýrslunni um óafturkræfanlegar ásýndarbreytingar og upplifun útivistarfólks þar sem knatthúsið kemur til með að breyta „ásýnd svæðis vestur af Ástjörn og vera mjög áberandi í landslaginu sem kann að hafa áhrif á upplifun þeirra sem fara um friðlandið og fólksvanginn“. Þetta á

við bæði um valkost A og B. Þetta á við bæði um valkost A og B. Í kafla 12 er fjallað um áhrif á fuglalíf en verndun fugla og annarra dýra var ein af forsendum friðlýsingar á Áslandi á sínum tíma. Samkvæmt matinu eru bæði valkostir A og B taldir hafa áhrif á fuglalíf og „sýnt sig að svæði er viðkvæmt fyrir framkvæmdum“. Segir að valkostur A feli í sér meiri skugga og loki fyrir aðflugsleið að tjörninni. Fram kemur að óvissa sé til staðar og í fyrirbyggjandi mati RORUM kemur fram að landslag við vesturenda svæðisins komi til með að breytast varanlega með því að mynda þar ákveðna hindrun. Framkvæmdin er metin geta haft óveruleg til talverð neikvæð áhrif á fuglalíf. Samkvæmt 5. tl. friðlýsingar frá 1978 má ekki trufla dýralíf nema með leyfi Umhverfisstofnunar. Varðar það viðurlögum skv. náttúruverndarlögum ef brotið er gegn skilmálum friðlýsingarinnar.

Ef framangreind umfjöllun í einstaka köflum umhverfismatsskýrslunnar er dregin saman er ljóst að áhrif á verndargildi friðlandsins eru til staðar og hafa þau neikvæð áhrif á verndargildi hins friðlýsta svæðis. Í þeim tilvikum ber sbr. umsögn Umhverfisstofnunar að gæta að 54. gr. náttúruverndarlaga og skilmálum friðlýsingarinnar. Í kafla 3.3 í umhverfismatsskýrslunni er fjallað um leyfi vegna framkvæmdarinnar en í þeim kafla skýrslunnar er ekki vikið að þessum kröfum laga og skilmálanna um leyfi og umsögn Umhverfisstofnunar. Er skýrslan því ekki í samræmi við gildandi lög og reglur.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu hefur verið lögð áhersla á að gera grein fyrir mögulegum áhrifum framkvæmdar á friðland Ástjarnar og fólkvang Ástjarnar og Ásfjalls, með hliðsjón af skilmálum friðlýsingar þessara svæða. Við undirbúning og hönnun er þess gætt að framkvæmdir við knatthús raski ekki náttúrulegu vatnsyfirborði Ástjarnar auk þess sem gætt er að varptíma fugla.

Framkvæmd fer ekki fram innan svæðis sem er friðlýst og er því ekki leyfisskyld til Umhverfisstofnunar. Í bygginga- og framkvæmdaleyfisumsóknarferli framkvæmdar verður leitað til umsagnar Umhverfisstofnunar í samræmi við 54.gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Í umsögn segir:

„[...] [S]amkvæmt lögum um náttúruvernd er kveðið á um sérstaka vernd sem tekur til Ástjarnar og hraunsins í kring, sbr. 61. gr. laganna. Samkvæmt lögunum skal forðast að raska vistkerfinu og jarðminjum nema brýna nauðsyn beri til. Af þessu leiðir að gera verður kröfum um bráða nauðsyn framkvæmdar og meiri kröfur gerðar en ella til að mat á umhverfisáhrifum sé fullnægjandi. Umhverfismatsskýrslan uppfyllir ekki þessar kröfur laga.

[...]

Einnig ber að hafa huga að samkvæmt umræddri 61. gr. laganna skal Hafnarfjarðarbær, áður en framkvæmda- eða byggingaleyfi, er veitt leita umsagnar Umhverfisstofnunar og viðkomandi náttúruverndarnefndar skv. áður nefndri 61. gr. laganna. Að þessu er ekkert vikið í umhverfisskýrslunni, hvorki í umræddum kafla um jarðminjar né í kafla 3.3.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu er gerð grein fyrir umfangi rasks á hrauni. Markmið framkvæmdar eru skýr og er það mat sveitarfélagsins að fyrir liggi skýrir hagsmunir til að bæta þjónustu við íbúa og aðgengi að henni, sem vegi upp þau neikvæðu áhrif sem verði vegna aukins rasks á eldhrauni. Það er því mat Hafnarfjarðarbæjar að óhjákvæmilegt er að raska hrauni.

Í bygginga- og framkvæmdaleyfisumsóknarferli framkvæmdar verður leitað til umsagnar Umhverfisstofnunar vegna rasks á hrauni í samræmi við 61.gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Í umsögn segir:

„Í niðurstöðu í álit Skipulagsstofnunar um matsáætlun, dags. 22. febrúar 2022, segir, sbr. einnig kafla 3 í álitinu: „Meta þarf hvort flóð frá vatnasvæði Ástjarnar kunnir að hafa áhrif á mannvirki og nauðsynlegt að sé að beita einhverjum mótvægisáðgerðum vegna þeirra“. Skýrt er af álitinu að þetta tekur til mannvirkja á svæðinu hjá tjörninni.“

Í umhverfismatsskýrslu Hafnarfj. bæjar er þetta á hinn bóginn þrengt niður og eingöngu metin áhrif á „mannvirki valkosta“ gegn vatni ef vatnsyfirborð Ástjarnar hækkar, sbr. bls. 24 í matinu. Er þetta ekki í samræmi við álit Skipulagsstofnunar. Ekkert mat er framkvæmt á hættu á hækkingu yfirborði tjarnarinnar fyrir byggð á öðrum stað en á ípróttasvæðinu og hverjar væru mótvægisáðgerðir vegna þessa. Auk þess fer ekkert mat fram varðandi valkost B.

Þá er látið nægja í matinu að staðhæfa að þegar boraðar svelgholur muni taka við affalli og ekki talin frekari þörf á aðgerðum til að verja mannvirki „þegar hún [Ástjörn] er í hæsta stöðu fyrir valkost A“, sbr. bls. 27 í skýrslunni. Það er þannig órökstutt með öllu hvernig svelgholur eiga að taka við vatnsmagni ef vatnsyfirborð Ástjarnar hækkar. Hvergi er í matinu rökstutt hvernig ótilgreindar svelgholur eigi að taka við vatni t.d. ef það hækkar um 1 – 4 metra. Mér er þannig ekki ljóst til hvaða „svelghola“ er verið að vísa en af mynd bls. 27 má ráða að þær séu tvær talsins staðsettar til vesturs inn á einum ípróttavellinum. Þetta mætti skýra betur eða vísa til viðeigandi umfjöllunar.

Á bls. 29 í skýrslunni segir um mótvægisáðgerðir að við hönnun framkvæmdar „verður útfærður sá möguleiki að á svæðinu verði hægt að taka við viðbótar vatni [...]. Þetta miðar eingöngu við áhrif á mannvirki sjálft en ekki hvað verði gert fyrir tjörnina ef vatnsstaðan hækkar „verulega“. Rennir þetta stöðum undir að eiginlegt mat á „verulegri“ hækkingu vatnsborðsins og áhrifum á tjörnina hefur ekki farið fram eða kynntar þar mótvægisáðgerðir sem eru trúverðugar. „

Viðbrögð: Í umhverfismati framkvæmdar eru aðeins mannvirki innan ípróttasvæðis til umfjöllunar hvað þetta varðar. Hæðalínugreining af Ástjörn sýnir að við hækkingu vatnsyfirborð í tjörninni getur vatnsborð Ástjarnar ekki orðið hærra en 21 m y.s. Vatnið rennur þá til vestur með Grísanesinu ef grunnvatnsstaða hækkar og flæða þá yfir umtalsvert svæði vestur af Ípróttasvæði Hauka (sjá mynd 8.2 í umhverfismatsskýrslu með hæðalínugreiningu af Ástjörn).

Svelgholur eru merktar inn á mynd 8.2, sem niðurrennslisholur og eru þær staðsettar til að taka við affalli frá Ástjörn.

Í umsögn segir:

„Á bls. 29 í skýrslunni er einnig staðhæft að „[v]ið hönnun framkvæmdarinnar verður tryggt að afrennsli frá framkvæmdasvæðinu renni ekki í Ástjörn“. Þetta er óljóst. Hvað í hönnun tryggir þetta? Að lágmarki mætti vísa til hönnunarskilmála sem væru þá meðfylgjandi.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni eru áhættuminnkandi áðgerðir settar fram, sambærilegar þeim sem settar eru fram þegar framkvæmdarsvæði er innan vatnsverndarsvæðis sem er þó ekki í þessu tilviki. Áðgerðirnar miða að því að draga úr hættu á mengunarslysum. Þar má meðal annars nefna að daglegt eftirlit verður með olíu- og glussaleka á vinnuvélum og ökutækjum, öll olíu- og mengandi efni á framkvæmdarsvæði eiga að vera í lokuðum, lekaheldum og rétt merktum umbúðum í lekavörn.

Útboðsgöng fyrir fyrirhugað verk tilgreina einnig að „Leitast skal við að velja efni sem ekki hafa mengandi áhrif á umhverfi sitt“ og „[f]orðast skal að nota eitrefni og draga skal úr notkun hættulegra efna eins og kostur er“

Skrifleg viðbragðsáætlun um viðbrögð við mengunarslysi verður sett fram í upphaf verks.

Í umsögn segir:

„Á sömu blaðsíðu skýrslunnar [bls 29] er fjallað um áhættuminnkandi aðgerðir verktaka. Vísað er til að niðurstöðu eftirlits verktaka séu aðgengilegar „eftirlitsaðilum“. Til hvaða eftirlitsaðila er verið að vísa? Þetta er óskýrt. [...]

Á bls. 30 í skýrslunni er vísað til að stöðva skuli framkvæmd ef niðurstaða grunnvatnsvöktunar sé „utan ásættanlegra marka“. Þetta er ekki skýrt frekar. Við hvaða mark á að stöðva framkvæmdir? Þetta er afar matskennt og markleysa í reynd. [...]. Aðkoma Umhverfisstofnunar og heilbrigðiseftirlits þessu stigi verður að vera skýrari í verklagsreglum. Setja þarf þarna hlutræn mörk t.a.m. undir 20 m.y.s. eða yfir 22 m.y.s. Eftir atvikum þarf að setja í verklagsreglu um að kalla til fleiri aðila, eins og lögreglu, enda getur eftir atvikum verið um refsiverða háttsemi að ræða sem varðað getur viðurlögum.

Einnig skortir mat á hættu á því að tjörnin tæmist eða vatn lækki umtalsvert.

Undirrituð fær ekki séð að niðurstaða umhverfismats Hafnarfjarðarbæjar um óveruleg áhrif á vatnafar og lífríki fáist staðist. Ýmist segir í matinu að mótvægisáðgerðir miðist við að hæð graftarbotns á knatthúsi sé 0,6 m eða hæð graftarbotns sé minnst 0,5 m ofan við grunnvatnsyfirborðið, sbr. t.d. bls. 12 og 13 í skýrslunni. Er þetta óskýrt. Hvort heldur sem er þá sýnir matið ekki fram á að þessi mótvægisáðgerð komi í veg fyrir hættu á lekt stemmisins. Vegna verndargildi vatnafars Ástjarnar og friðlýsingar eru að lögum gerðar strangar kröfur sem takmarka skipulagsvald Hafnarfjarðarbæjar. Áhættan að vera 50 – 60 cm ofar á öllu þessu svæði sem fer undir risa knatthús er ljóslega ennþá til staðar og veruleg. Þetta verða þá í mesta lagi tvær 30 cm reglustikur sem spannar 11.370 m² svæði á því hrauni sem myndar tjörnina.

Fullyrt er á bls. 29 í umhverfismatsskýrslunni að með þessum aðgerðum muni gröfturinn og knatthúsið ekki hafa áhrif á lekt stemmisins og flæði grunnvatns úr Ástjörn muni haldast óbreytt. Þessar fullyrðingar eru settar fram með vísan til 5 kafla skýrslunnar. Í þeim kafla skýrslunnar er á hinn bóginn ekki að finna grundvöll fyrir slíkum staðhæfingum heldur eru ályktanir þar mun vægari. Þannig kemur t.d. fram á bls. 11 í matinu að það verði gert rask á hraunklöppunni og undirstöður muni að meðaltali ná 1,1 metra niður í hraunklöppina. Ekki sé „líklegt“ að fyrirhuguð framkvæmd hafi áhrif á lekt stemmisins, og þar af leiðandi „ætti“ flæði grunnvatns Ástjarnar að haldast óbreytt. Að mati undirritaðrar er þarna stigsmunur á orðalagi og engin stoð fyrir fullyrðingum í matinu bls. 29. [...]

[..]

Eftirlit með til að mynda mótvægisáðgerðum á framkvæmdatíma (s.s. vegna mengunarhættu) og á líftíma mannvirkisins er gegnum umhverfismatsskýrsluna sett í hendur verktaka eða framkvæmdaaðila sjálfs, Hafnarfjarðarbæjar, sjá t.d. bls. 29 neðarlega og bls. 57 – 58. Það er að mati undirritaðrar ótækt að verktaki og framkvæmdaaðili hafi eftirlit með sjálfum sér. Hlutlægt séð er það augljóst að eftirlit verði ekki í höndum þeirra aðila sem hafa beina hagsmuni af því að framkvæmdin stöðvist ekki.

[..]

Óhjákvæmilegt er því að gera kröfu um að eftirlit með framkvæmd og mannvirkinu verði í höndum óháðs þriðja aðila sem hefur þekkingu til og birtar verði um það upplýsingar reglulega og á opinberum vettvangi.

Síðast en ekki síst verður að hafa óháðan eftirlitsaðila með framkvæmdinni og mannvirkinu vegna verulegs og lagalegs verndargildi Ástjarnar sem friðlands og fólkvangs. Hefja á framkvæmd sem aðeins má lagalega séð fara í ef það er fyrir hendi brýn nauðsyn. Sveitarfélagið ætti því a.m.k. að sjá sóma sinn í því að ferlið hér eftir sé faglegt og eftirlit með framkvæmd og mannvirkinu verði í höndum óháðs þriðja aðila.“

Viðbrögð: Rask vegna framkvæmda fer ekki niður fyrir hæstu mögulegu grunnvatnsstöðu Ástjarnar hefur því ekki áhrif á lekt stemmisins. Mun flæði grunnvatns úr Ástjörn haldast óbreytt og með því er ekki verið að raska náttúrulegu vatnsyfirborði tjarnarinnar. Við undirbúning framkvæmda er því lagt upp með að bilið milli hæstu grunnvatnshæðar Ástjarnar (21,0 m y.s) og hæð graftarbotns væri minnst 0,5 m, þ.e. að hæð graftarbotnsins verði ekki lægri en 21,5 m y.s. Því var gerð sú krafa að undirstöður stálgrindarinnar færu ekki neðar en í kóta 21,5 m y.s.“.Jarðvegsrannsóknir gerðar af Hnit í tengslum við fyrirhugaðar framkvæmdir staðfestu hvað fyrri rannsóknir gerðar 1995 og 2002 sýndu, þ.e. að undirliggjandi hraunhella sé allþétt. Á þeim forsendum að borað verður í heilt berg og ekki sé verið að opna ný holrými þá koma framkvæmdirnar ekki til með að breyta lekt undirliggjandi klappar. Álag sem koma mun vegna knatthús á undirliggjandi klöpp mun ekki hafa áhrif á lekt undirliggjandi jarðlaga.

Framkvæmdin sem slík er ekki leyfisskyld til Umhverfisstofnunar eða Heilbrigðiseftirlits. Sveitarfélag gefur út bygginga- og framkvæmdaleyfi fyrir framkvæmdum og er því samkvæmt lögum eftirlitsaðili með að framkvæmd sé í samræmi við útgefin leyfi.

Í umhverfismatskýrslu er sett fram vöktunaráætlun sem felur í sér að áður en framkvæmdir hefjast verður settur upp grunnvatnsmælir sem mælir vatnshæð Ástjarnar í rauntíma, (sívöktun). Umhverfisstofnun skal tilkynnt ef hæð Ástjarnar fer út fyrir viðbragðsmörk, það er undir 20,0 m y.s. eða yfir 21,0 m y.s., og skal þá fylgjast ítarlegar með framkvæmdum. Ásættanleg mörk eru ákvörðuð út frá fyrri mælingum gerðum 1997, 2002 og 2021-2022 sbr. kafla 8.1 í umhverfismatskýrslunni.

Skrifleg viðbragðsáætlun um viðbrögð við mengunarslysi verður útbúin í upphafi verks. Í útboðsgögnum kemur fram að „Verktaki skal útbúa áhættugreiningu fyrir verkið, þar sem sérstaklega er tekið tillit til nálægðar framkvæmdar við friðland og fólkvangsmörk Ástjarnar. Þá skal verktaki gera áætlun um vöktun framkvæmdarinnar með það að markmiði að einstakir verkþættir hafi valdi ekki raski á Ástjörninni og friðlands og fólkvangsmörk hennar.

Athafnasvæðið verður afmarkað með girðingu sem verður utan friðlandsins.“

Í umsögn segir:

Í umhverfismatskýrslunni er heldur ekki að finna mat eða umfjöllun um áhrif aukinna vinda af húsinu fyrir dýr, menn og gróður en ætla má af stærð hússins að í vissum vindáttum geti vindur magnast af húsinu.

Viðbrögð: Í umhverfismatskýrslu er áhersla lögð á að leggja mat á áhrif framkvæmda á friðlýst svæði sem liggja við framkvæmdasvæðið, þ.e. Ástjörn og Ásfjall. Í umhverfismatskýrslu er gerð grein fyrir mögulegum áhrifum vinda á fuglalíf vegna knatthússins og er umfjöllun um vindafar, í samræmi við matsáætlun.